

דברי נהי והספד

מהגאון רבי בצלאל וקסלשטיין שליט"א

אחר מיטתו של הגאון הגדול הצדיק רבי אברהם מרדכי איזבי זצ"ל

ראש ישיבת בית ישראל

כ"א תמוז תש"פ

בגמרא סנהדרין (דף פח:) "איזהו בן העולם הבא, ענוותן ושפל ברך, שייף עייל שייף נפיק [אינו עושה רעש מעצמו, רק נכנס לביהמ"ד ולכל מקום בהיחבא ובשקט], וגריס באורייתא תדירא, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה [שאינו חושב שיש בו מעלה כלל]", ומי שיש לו שלשה מעלות אלו הרי הוא "בן עולם הבא". ויש להבין, הרי "בן עולם הבא" הוא מי שמקיים תרי"ג מצוות, ואיך אמרו כאן חז"ל שע"י מעלות אלו נעשה בן עוה"ב, רק נראה שאין כוונתם לגלות מי יזכה לעולם הבא אחרי מותו, אלא מי האיש החי בעוה"ז עם צורת ההסתכלות והמחשבה שיש בעולם הבא, והוא "בן עולם הבא" בהאי עלמא, כי בעוה"ב רואים התגלות אלוהית, שרק ה' אלוהינו ה' אחד, ורואים שיש חשיבות רק בתורה ובמצוות, ולא שייך להצליח כי אם בעניני רוחניות, וההיפך להיפך, לזאת אמרו חז"ל דמי שיש לו שלשה הנהגות אלו הרי הוא "בן עולם הבא", כי יש לו בעוה"ז את ה'משקפיים' וההסתכלות של עולם הבא. כי בשלשה דברים אלו רואים שהאדם בו לכל הגשמיות והכלי עולם, שהרי כל אדם מחפש מעמד ומקום בעולם, זה בכה וזה בכה, ואדם מטבע בריאתו מחפש מעמד וחשיבות ואיך יתכן שאדם יהיה ענוותן "שייף עייל שייף נפיק", ולא יחפש כלל מעמד וחשיבות בעיני הבריות, הרי אדם לא יכול להיות חלול מרגשות, ובעל כורחו יש לו רצונות לתפוס מקום, ומי ש"שייף עייל שייף נפיק" סימן שהוא בן עולם הבא והוא מלא ברגשות סביב רוחניות כמו בעוה"ב, והוא עוסק רק בתורה ובעבודת השי"ת, ולכן אין לו מקום לרגשות על עניני העוה"ז ולכן מקומו בעולם לא תופס מקום אצלו כלל. וכן מי שהוא "גריס באורייתא תדירא", שמנצל כל רגע לעסוק בתורה בודאי יש לו את המבט שנראה בעולם הבא, וזוכה ללמוד תורה לשמה, ולהיות דבוק תמיד בבורא יתברך שמו, וכל תענוגי עולם הבא אינם חשובים בעיניו כלל מגודל התענוג שיש לו בתורה. "ולא מחזיק טיבותא לנפשיה", כי האדם הגשמי נולד בעוה"ז בתערובת טוב ורע, וכמעט כל מה שהוא עושה חושב על עצמו ועל הנאותיו, אבל מי שאינו חושב על עצמו כלל הרי זה מוכיח שחושב תמיד על הקב"ה, וזה החיות שלו, נמצא שהוא בעוה"ז עם ההסתכלות שיש בעוה"ב.

ככל החזיון הזה ראו אצל הרב איזבי זצ"ל, ונתחיל עם "גריס באורייתא תדירא", שהיה פרוש מכל עניני עוה"ז באופן מופלג ביותר, ובקושי היה לו שייכות עם בעניני העולם, אלא כל מעייניו היו בתורה, ולכן לא שראו אצלו מבטל רגע אחד לבטלה, ואפילו ביומא דפגרא היה מנוצל עד תום בהתמדה עצומה בתורה, יושב כל הזמן עם ספרים ולומד, ומעלה את חידושיו על הכתב. [לפי מה שראיתי אותו כותב חידושי תורה כל הזמן, נראה שכתב עשרות אלפי דפים חידושי תורה בכל מקצועות התורה], רבים ראו אותו ממתין לאוטובוס עם גמרא ביד, כשהוא מעיין כל זמן המתנתו, כל זמן הנסיעה, וכן בכל עת פנאי בכל מקום שהוא ראוהו יושב ולומד וכותב חידושי תורה. זכיתי לדבר עמו הרבה, שמעתי מפיו הרבה שיעורים, ואפשר לומר שהיה כל כולו תורה, כל כולו חידושי תורה, והכל עם חיות ופרישקייט, לא היה מקצוע בתורה שלא שלט בו בבהירות ובבירור, בין בהלכתא בין בשמעתתא בין בדרוש ואגדתא, הכל היה כמונח בכיסיה, ובעולם לא ידעו ולא העריכו מספיק את גודל כוחו בתורה.

גם כל החיות שלו וכל המבט שלו בעוה"ז היו על פי התורה בלבד, שמעתי מפיו אבדלח"ט, כאשר הזיזו פעם את השעון בתחילת הקיץ או החורף, שב'תומים' (סימן ל) איתא דמה שאמרו (סנהדרין מ:) בין הדרישות וחקירות שחוקרים את העדים "באיזה שעה" ראו את העדות, שאין הכוונה על השעות שיש לנו, כי אין חלוקה של שעות בתורה, רק הכוונה לפרק זמן מסוים שראו את הנעשה ע"ש, ולמד מזה שזמני השעות אין שורשן בתורה, ולכן יכולים 'לשחק' עם השעון בקיץ ובחורף כרצונם, אבל אילו היה זה מושג של התורה לא היה שייך להזיז מחוגי השעון, כי בתורה לא ישוב דבר אחד ריקם, ובעוד

שאנשים כשמזיזים את השעון חושבים איך זה ישפיע עליהם בחיים, הוא חשב מה המשמעות של זה על פי התורה.

דכירנא, בשמחת נישואי זכיתי והשתתף בשמחה, ואמר לי בשם הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, שיש מצוה לשמח את החתן, והלא פיקודי ה' ישרים משמחי לב, א"כ יש לשמח את החתן ע"י חידושי תורה, וכך התחיל להרצות בפני מחידושי בהתלהבות ובחיות, כי בזה היתה כל משוש חייו.

ויש להסמיך לכך, דהנה ידוע שהרעק"א היה כבד שמיעה בסוף ימיו, ואמר הרבי ה'חידושי הרי"ם' זי"ע כשהוא מצביע על פינות בית מדרשו בווארשא [שהיה מקום גדול לפי השגותיהם בימים ההם] "אילו היה רבי עקיבא איגר עומד בצד זה של ביהמ"ד, ושני אברכים משוחחים בלימודם בצד השני של ביהמ"ד - בודאי היה רעק"א שומע את דבריהם..." כי זה היה כל החיות שלו, ולכן היה שומע דברי תורה למרחקים אע"פ שהיה כבד שמיעה.

כעין זה ראיתי אצלו, לפני כמה שנים כשהתחילה מחלתו, ביקשו בני המשפחה שיחיו שאבוא לבקרו, ולא אוכל לשכוח באיזה אהבה וחביבות קיבל אותי, במאור פנים וסבר פנים יפות שאי אפשר לשער נזון היתה אחד ממעלותיו הנוספות שצריכה לימוד, כמה הרב צריך לאהוב את תלמידיו, ומיד התחיל לדבר בלימוד מתוך ריתחא דאורייתא זמן רב, והיה הדבר לפלא בעיני המשפחה, כי כבר היה לו קשה בגלל מחלתו לדבר עם אנשים, ובכל זאת כשהתחיל לדבר בדברי תורה לא היה לו את ההגבלות הגשמיות, ודבר בלימוד בבחירות ובשמחה גדולה.

ועם כל גדלותו העצומה בתורה היה "שייף עייל שייף ונפיק", שלא תפס מקום בעולם כלל, והנה נפסק בשו"ע (יור"ד סימן שד"ם סעיף א) שאסור להגזים בדברי הספד על המת, אך מדומה לי שלא אגזים אם אומר, שהיה "חד בדרא במדת הענוה", שעם גדלותו העצומה בתורה, וידו החזקה לחדש חידושי תורה, וגדלותו ביראת שמים ודקדוק ההלכה, ותפלתו וכל ברכה כמונה מעות ובשפיכת הלב לקב"ה, היה שפל רוח מאוד ולא חשב כלל שיש בו איזה מעלה כלל.

"ולא מחזיק טיבותא לנפשיה", כי כשדיבר חידושי תורה היה עסוק ראשו ורובו במאמריהם של אביו ורבו, רמב"ם ורשב"א, והוא עצמו לא תפס מקום כלל, לא היה מושג אצלו "אני חידשתי", ולא עלה בדעתו לקים חידושו וחפש רק את האמת שבתורה, שהרי אין מקום לחלק ה"אני" כשמדברים בדברי תורה. הנהגות אלו כמעט אינה נתפסת בשכל אנושי, ומי שלא ראה כן בעיניו אינו יכול להאמין כדברים האלו, אך כך זכינו לראות בעינינו.

יעזור השי"ת, שיהיה מליץ יושר עבור כל בני משפחתו ותלמידיו, ולכל הציבור, ולכל היהודים הנמצאים בתקופה קשה, ויעתיר עלינו רחמים לפני כסא הכבוד.

נכתב ע"י חברים מקשיבים שומעי לקחו של הרב דקהלתנו הגר"ב וקסלשטיין שליט"א

יור"ל ע"י מערכת 'בם חיינני' - תמוז תש"פ

ניתן להאזין לשיעורים : 03-7680292

בכל ענייני השיעורים : b037680292@gmail.com